קבלה · רבי יוסף גיקטליה

סוד הנחש

רבנו יוסף גיקטליה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

סוד הנחש

רבנו יוסף גיקטליה

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/סוד-הנחש/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

שאלת ממני ידיד נפשי להודיעך סוד הנחש ומשפטו ולמעשהו.
וקודם שאכנס בו בביאורו צריך אני להודיעך עקרים גדולים שהם צורך גדול בהשגת דבר זה. כבר הודעתיך בני כי מן הבינ"ה ולמעלה אינו מושג ונודע לשום נברא ו"עין לא ראתה אלהים זולתך". אמנם מן הגדול"ה והגבור"ה ולמטה שרים עליונים מחוברים באבות שמן הצדדים אברהם יצחק. והנה אברהם שהוא סוד הזרוע הימין (בו) מחוברים חמשה ושלשים שרים על ידי ישמעאל שסמוך לו מצרים שהיא שניה לארץ ישראל. ולמצרים סמוכות שאר ממלכות לשלשים וחמשה שרים לצד ימין שהוא אברהם וכולם מחוברים באברהם על ידי מצרים שהיא ראשונה לממשלות ומחוברות באברהם ע"י ישמעאל.
והסוד שהגר המצרית ילדה את ישמעאל לאברהם שנאמר "ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים" מארץ מצרים בודאי והיא אחיזת מצרים באברהם ע"י ישמעאל. והנה מצד אברהם נאחזים בזרוע ימין לל"ה שרים, ואחר שורת ל"ה שרים מבחוץ יש כחות אחרות סמוכות לשרים מצד אברהם ואותם הכחות, נקראים בני פלגשים. כתיב "ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה". קטורה ממש, הם שצריכים קטרת להבריחם מן המרכבה "ישימו קטורה באפך". וכתיב "ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם" וגו', בהכרח צריכים שלוח, ושמות הטומאה מסר להם כי בהכרח בני הפלגשים היו, והם הראויים לזוהמא ולטומאה, נתן להם מקום אחיזה, ודע כי מצד שמאל הוא יצחק ול"ה שרים נאחזים בו מצד עשו וכל אותם השרים נקראים בדרך כלל גוים וראשית כולם עמלק בן עשו. שנאמר "ראשית גוים עמלק" ראשיתו נאחז בזרועות עולם ביצחק כי הוא ראשית גוים. כי מן הענק ולמעלה לא עלה אלא יעקב ע"ה לבד. ומן הזרועות ולמטה הוא ראשית גוים. כתיב "ולתתך עליון על כל הגוים" עליו"ן ותהו"ם הם מיוחדים לישראל ע"י יעקב.
וזהו סוד העולם הבא, יין המשומר בענביו שאין בו צד יין נסך שלא עלה לשם שום שר של גוים ואינו מנוסך לע"ז. משם ולמטה שוכנים הגוים והזרועות הם אוחזות הגוים. ומצד הגבורה הוא היין שאינו משומר ונעשה יין נסך.
והנה ביצחק הוא מקום אחיזת ל"ה שרים של גוים ע"י עשו ע"י עמלק. מה כתיב ביצחק "הביאה לי ציד", וגו' וכתיב "ויבא לו יין וישת", וכתיב "ויתן לך האלהים". רצה להחזירו ולחברו בקשר הבינ"ה שהוא מקום ירידת הטל, רצה לקושרו. "ומשמני הארץ", מאחר שלא זכה עשו לבינ"ה שהוא מקום הטל רצה לקושרו באותו מקום כי מקום הטל מכרו עשו.

וזהו סוד הגבורה "קדש לי כל" בסוד החכמ"ה, "הוא ראשית אונו לו משפט הבכורה". והטל יורד מן הגבורו"ת והגשמים יורדים מן הגבור"ה לפיכך הטל אינו פוסק והגשמים פוסקים. והנה הגבורו"ת הוא סוד יין המשומר והגבור"ה הוא מקום שנעשה יין נסך. כתיב "הוא אלהים חיים" וכתיב "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" וכתיב "אל חי בקרבכם", וכתי' "בשם יהוה אל עולם" וכתי' "אין עמו אל נכר" וכתי' "לא תשתחוה לאל אחר".

מן הזרועות ולמטה הנקראים גבור"ה, נעשה יין נסך ומתנסך לע"ז במגע הגוי לפי שבאותן המקומות מגע היין. ומן הזרועות ולמעלה שהוא מקום הבינ"ה והגבור"ה (נראה לי והחכמ"ה) אין עושה יין נסך שלא עלה שם שר של גוי ונקרא יין המשומר. והוא סוד העולם הבא ויעקב לבדו עלה שם וכתיב "כי יעקב בחר לו יה". וכתיב "ששם עלו שבטים שבטי יה" וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. ואם הזיד אדם מישראל לשתות יין נסך נאחז בו הקוצים והברקנים של אלהי המסכה ואינו מתפרד מהם ומאבד חלקו מן היין המשומר שהוא חיי העולם הבא. כתיב "סירים סבוכים וכסבאם סבואים". וכתיב "אשר חלב זבחימו יאכלו", וכתיב "ויין ישמח לבב אנוש". וארז"ל לא נברא יין אלא לנחם אבלים. וכתיב "תנו שכר לאובד" וגו' לפי שהיין הוא ממקום השמחה שאין שם דאגה והוא מבתי גואי שהכתוב מעיד עליו הוד והדר, וכתיב "המשמח אלהים ואנשים". ודע כי למעלה משמח אלהי"ם כי שפע הגבור"ה מיין המשומר אמנם מתנסך לפעמים שהרי כתיב "ויבא לו יין וישת" ואלמלא הקדים יעקב יין והביאו למה היה כחה של ע"ז ביין נסך וכתי' "ואלכה לנגדך". אין מלך ואין שר ואין זבח ואין מצבה ואין אפוד ואין תרפים כל זה תועלת בשהקדים יעקב ע"ה והביאו.

ודע כי שבעים כתרים עליונים נאחזים באברהם ויצחק על ידי יין לפי שהוא מקומו במוח בודאי. ואחר שהודעתיך זה דע כי ביצחק נאחזים ל"ה שרים לשמאל, ע"י אדום וע"י עמלק. ודע כי עמלק הוא ראשו של נחש הקדמוני והוא נאחז בלחש והנחש מרכבתו. כתי' "הנני עומד לפניך שם" וגו' וזה היה ברפידים ובאותו המקום נמצאו הנחש ועמלק מזדווגים כאחד. וכתי' "דרך נחש עלי צור" וכתי' "ויבא עמלק וילחם" בודאי נתחברו צור ונחש ועמלק. כתי' "ראשית גוים עמלק" כתיב בעמלק "אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים". במקום הנקרא דרך אורב לישראל ששם הניחו אדם כשנפל סמא"ל כתי' "על גחונך תלך".

ולעולם הוא מוצאו אצל האשה, אמנם מכתו הוא בראשונה כתי' "הוא ישופך ראש" לפי כל מיני מנחשים ומעוננים וקוסמים ע"י נופלים וגלוי עינים גורל עזזל, וזו היתה השגתו

של בלעם שכתוב "נפל וגלוי עינים" כתי' הנפילים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו" וגו' המה הגבורים מצד הגבור"ה היו.
כתיב בעמלק "אשר קרך בדרך" במקום יסו"ד שהוא הדרך "ויזנב בך" בזנבו ממש במקום נפילתו "באשר כרע שם נפל שדוד", ואמרו חז"ל שהיה עושה עם אתונו מעשה אישות בלילה וזה היה מגיע להשגת המנחשים בודאי ועל ידי הקר"י שהיה עושה עם אתונו כתי' "ויקר אלהים אל בלעם". וכתי' "ויתיצב מלאך יהוה בדרך לשטן לו והוא רוכב על אתנו" רוכב בודאי. כתי' "דרך נחש עלי צור דרך אניה בלב ים ודרך גבר בעלמה".
ודע כי כמו שהיה משה רע"ה ראש לכל הנביאים והשיג למעלה מכולם בתפאר"ת והוא בתכלית הטהרה, כן בלעם הרשע הוא ראש לכל המנחשים והקוסמים ולמעלה מכולם והשיג מבחוץ על הזרוע והוא היה בתכלית הטומאה והזוהמא.
לפיכך ארז"ל במדרש ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם ומנו בלעם. ואמרו מה בין נבואת בלעם לנבואת משה, משה אינו יודע מי מדבך עמו ואימתי מדבר עמו ובלעם היה יודע וכו'. והבן מה שאמרנו בענין זה כי זה כסא לתפארת מבפנים וזה היה ענין נחש מבחוץ.
וסימנם אפוד ותרפים ולפיכך קללתו של בלעם מתקיימת לפי שהוא סוד הנחש ועומדת קללתו וברכתו כשהמקטרג מורה זו, וזהו סוד "לא אשלחך כי אם ברכתני" וכתי' "ויברך אותו שם", וכתי' "שם המקום ההוא פניאל", וכתי' "פני יהוה בעושה רע" וכתי' "יאר יהוה פניו אליך", וכתי' "וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו" ממש הוא הדרך והוא המקום שנחש נפל במרכבה וסמא"ל רוכב עליו והוא מקום הקר"י, והוא מקום של דוד והוא מקום בית המקדש והוא מקום קריבת חוה שאין לו מקום להכנס ולהתחבר לאדם אלא ע"י אשה בודאי.
לפיכך אמר "אשר קרך בדרך ויזנב", וכתי' "הוא ישופף ראש ואתה תשופנו עקב", וכתי' "יהי דן נחש עלי דרך" וגו', ע"י דן עתיד הנחש להעקר מן העולם וכתי' "וידו אוחזת בעקב עשו", וכתי' "והיה עקב תשמעון" "עקב אשר שמע אברהם בקולי", אלמלא שנצח סמא"ל את יעקב באותו מקום עצמו רצה בלעם לנצח את ישראל. ובאו מלאכי השרת ועמדו במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה במקום נצ"ח והו"ד סתמו המבואות. ואז צווח בלעם "מה אקוב לא קבה" אל לא מצאתי נקב ליכנס, ונוקב שם יי מות יומת. והנביא מכריז ואומר "עמי זכור נא מה יעץ בלק מלך מואב" וגו'. וכתי' "למען דעת צדקות יהוה" מה יעץ בודאי למען דעת צדקות יי בודאי, וכשראה בלעם זה צווח ואמר "כי לא נחש ביעקב" ולא מצא מקום לקללה שהוא ע"י נחש, שכל מקום שהנחש מתדבק שם

הקללה מתדבקת. כי כנסת ישראל כסא הברכות והנחש כסא הקללות אימתי כשהכניס מקומו ופרץ גדרו של עולם לפיכך נתקללה האדמה.
ואחר שהודעתיך זה דע כי מואב ועמלק מזדווגים יחד להחריב את ישראל. וישמעאל בכללם. לפי שאלו קשורים במרכבה כתיב באברהם "וילך אתו לוט" הוא כסא הנחש הנמצא בסיגים של אברהם מתפרד ממנו אחרי הפרד לוט מעמו, "ויאהל עד סדום" מקום ג"ע וש"ד, וכתי' "וישא לוט את עיניו" וגו' ובדרך ממש היה עומד ונולד ממנו מואב ועמון. מואב נתחבר לבלעם לקלל את ישראל כי כן ראוי לו כי לוט הוא עמון נתחבר לעמלק לטמא מקדש, דכתי' "גבל ועמון ועמלק" כתי' "ותמנע היתה פלגש לאליפז בן עשו ותלד את עמלק" וכתי' "ואחות לוטן תמנע".
ודע כי דוד הע"ה בסדום מצאו הש"י כדכתיב "מצאתי דוד עבדי" וגו', וארז"ל היכן מצאו בסדום, מה כתיב "ואת שתי בנותיו הנמצאות" אלו הן רות המואביה ונעמה העמונית שתי פרידות טובות. כתי' "לתאוה יבקש נפרד" וכתי' "ולא ולא יבאו לראות כבלע". ודע והאמן כי הנחש בתחלת בריאתו היה צורך גדול -תקון העולם בהיותו עומד במקומו המיוחד לו בבריאה והוא היה שמש גדול נברא לסבול עול המלכות והשעבוד וראשו על במתי ארץ וזנבו עד שאול ואבדון. כי בכל העולמות כולם היה לו מקום וצורך גדול לתיקון כל המרכבות כל אחד במקומה.
וזה סוד התל"י הידוע בספר היצירה והוא המניע את הגלגלים במאמר הבורא ית' והמהפך אותם ממזרח למערב ומצפון לדרום, ואלמלא הוא אין לשום בריה מכל העולם חיים שתחת גלגל הירח הזריעה והצמיחה ואין התעוררות לתולדות כל הנבראים. ובתחילה היה עומד מחוץ לכתלי מחנות הקדושה והיה מחובר לכותל חיצון שבמחנות, אחוריו היו דבוקות בכותל ופניו פונות כלפי חוץ ולא היה לו מקום ליכנס פנימה והיה מקומו לעבוד עבודת הזריעה והצמיחה והתולדות מבחוץ.
וזהו סוד עץ הדעת טוב ורע, לפיכך הזהיר הש"י לאדם הראשון שלא יגע בעץ הדעת בעוד שהטוב והרע שניהם דבוקים בו אע"פ שזה מבפנים וזה מבחוץ עד שימתין להפריד את הערלה שנאמר "וערלתם ערלתו את פריו". כתי' "ותקח מפריו ותאכל" הכנס צלם היכל ונמצאת הטומאה חיצונה נכנסת לפנים. שנאמר "והנחש היה ערום מכל חית השדה" וכתי' "פתי יאמין לכל דבר" וכתי' "וכי יפתה איש בתולה" וכתי' "לתת לפתאים ערמה" וכתי' "וערומים יכתירו דעת" והכל מבואר.
ואם תאמר הרי כתי' "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" דע כי כל מעשה האלהי"ם כשהם במקומם כל אחד באותו מקום שהכינו והעמידו בבריאתו הוא טוב.

וזהו "וערומים יכתירו דעת". ואם להפך ויצא ממקומו הוא רע לגמרי, שזו היא החכמה השלימה. והטוב הגמור בבריאתו של עולם בהיות כל הבריות שברא הש"י על הצורה ועל המקום שהכינם והעמידם נקראות טובות ובהפך נקראות רעות. ולפיכך נאמר "עושה שלום ובורא רע". אמר בענין השלום לשון עשיה ולא כן אמר בענין הרע אלא לשון בריאה. כי הפרש גדול ביניהם שהבריאה אינה שלמות גמר הדבר אלא העשיה. וכתי' "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו" וכתי' אשר ברא אלהים לעשות" ונמצא עץ הדעת הטוב והרע דבוקים בו, הטוב בהיות הנחש בחוץ במקומו הידוע לו, והרע בהיותו נכנס להיות להיכל הקדש. נמצא הטוב והרע דבוקים במקום אחד. וע"י הדבר הנקרא דרך, מתחברים, אמנם בסבת האשה.

ואחר שידעת זה דע שהש"י כתב בתורה "ואל אשה נדת טומאתה לא תקרב" וכתי' "והדוה בנדתה" וכתי' "ואם טהרה מזובה וספרה"

וכתי' "וערלתם ערלתו את פריו". את פריו ממש שהעץ טוב ואין בו רע אבל הפרי יש בו טוב ויש בו רע. וכתי' "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל" וכתי' "ותקח מפריו ותאכל" וכתי' וערלתם ערלתו את פריו". וכתי' "ובשנה הרביעית" זהו הדרך, וכתי' "בשנה החמישית" זו היא האשה.

ואחר שהודענוך אלו העקרים הגדולים ראוי לתקן לפניך דרך בידיעת המרכבות ואז תראה ענין הנחש בענייניים (אולי בעינים). דע כי השם ית' תקן סדרי המרכבות מגדול"ה וגבור"ה ולמטה בדרך שאודיעך, היכל הקדש מכוון באמצע תפארת גאון יעקב, אברהם חומה מכאן מוקפת סביב ההיכל לימין ויצחק לשמאל סמוך לאברהם, ישמעאל שורה אחרת ונקרא בן השפחה ובו נאחזים ל"ה שרים, וחוצה לכולם בני קטורה הנקראים בני הפלגשים. וכבר ביארנו על נכון ענין זה גם ביצחק. נמצאת למד כי הקרובים להיכל הקדש הם מזוקקים והם טהורים יותר, והרחוקים מהיכל הקדש כפי רחוקם כך רבוי זוהמתם.

ודע כי יש כמה קליפות סביב שבעים שרים של שבעים כתרים וכן למטה כנגד נצ"ח והו"ד ויסו"ד. ויש מחנות כדוגמת השרים והקליפות העליונות, כולם נקראו מחנות של טהרה ומהם של טומאה. אותם של טהרה הם יותר קרובות להיכל והאחרות הולכות ומתרחקות.

והנני מוסר בידך מפתח גדול. דע כי אין בעולם דבך טמא כשהוא עומד במקומו הראוי לו מתחלת הבריאה, ואין בכל המחיצות דבך שאין בו טומאה וטהרה אלא לפנים מן ההיכל, ואין לך דבך שנקרא טהור שאינו נקרא לפעמים בלתי טהור חוץ מן השורה

הפנימית. ואין לך דבר בכל הטמאים שאינו נקרא טהור לפעמים חוץ מן החיצון שהוא טמא לגמרי.

וזהו סוד "ויבדל אלהים בין האור ובין החשך" וזהו סוד עשר קדושות בארץ ישראל זו לפנים מזו. ועשר טומאות פורשות מן האדם זו למעלה מזו. וזהו סוד שלש מחנות. וזהו שנאמר "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש" ששולחים אותם מג' מחנות. ודע כי כל אלו הקדושות והטומאות על דברים שהזהירה תורה עליהם בענין טומאה כולם אין בהם דבר טהור כשאין בו צד טומאה מלבד השורה הפנימית. ואין לך טמא שאין בו צד טהרה מלבד השורה החיצונה לגמרי. וכל הטומאות והטהרות כולן יש להן למעלה במרכבות מקום אחיזה ותולדה ומקור קיום ועמידה, כל אחת במקומה ושיעורה כדמיון המים המתוקין והמלוחים יש להם מקורות ממה שנמשכים, ואע"פ שיש מקור אחד פנימי שהם מתוקים, ודע כי ע"י המערכות שהמים נובעים בהם משתנה טעמם, מים מתוקים ומהם מרים ומהם מלוחים ומהם חמוצים ומהם עפוצים ומהם נקראים המים הזדונים ומים הרעים ושאר מיני שמות.

ובדרך זו אין למטה חול"ד ועכב"ר וצ"ב ושאר מיני שקצים ורמשים ומיני עופות ודגים אסורים וטמאים שאין להם מקום אחיזה למעלה בשלש מערכות, מערכת השרים ומערכת המחנות ומערכת הארצות. וכל מין ומין הטהורים והטמאים למטה מושך ממקומו. ולפי שראוי להיות הטהורים בפנים והטמאים בחוץ צוה הקב"ה את ישראל שלא יאכלו הדברים שטמא להם והשקצים ששקץ להם. לפי שישראל הם טהורים והם חלקו של מקום והם שוכנים בהיכל פנימי. ואילו יאכלו הדברים הטמאים הרי ישראל מטמאים שכל פנימי שבהם כשהם נכנסים בהיכל וגופן מטומא ומשוקץ באותם הדברים, ודומה חטאם לחטא אדם הראשון שאכל מפרי עץ הדעת טוב ורע וראויים גלות וגרושין כמו שגירש הקב"ה לאדם הראשון מגן עדן, אבל ראויים ליבדל מכל הדברים לגמרי דכתי' "והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה" וגו' "ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף" וכתי' "כי אני יהוה" אלהיכם ר"ל כמו שאני טהור ושכינתי בהיכל פנימי ואתם חלקי וגורלי ראוי לכם שלא תאכלו הדברים שהם טמאים כדי שלא תטמאו את המקדש.

ואחר שידעת זה, דע כי הדברים שהם טמאים כל הכחות החיצונים השוכנים סביב היכל הקדש הפנימי בין אותם הכחות החיצונים שהם קרובים להיכל בין אותם שהם רחוקים משיגים ורואים כל אחד כפי שראוי תוקף גדולת הש"י ויופיו ונועם היכלו. אבל אינם נכנסים לפנים ואין לאחד מהם רשות לצאת חוץ לגבולו אלא כל אחד עומד

במקומו רואה ומשיג מס"ך ופרגו"ד. וכן כל כחות הטומאה שומעים ויודעים כל אחד במקומו הראוי לו במחיצתו לפי שאין לשום אחד מהם רשות ויכולת להכנס לפנים ולצאת חוץ למחיצתו, ומחיצה שלו נקראת פרגוד. וזהו אמרם בכל מקום, כך שמעתי מאחרי הפרגוד.

והנה כל אותם הכחות החיצונים הרואים יופי ההיכלות הפנימיים והמעדנים והתענוגים והכתרים והנחלות והששון והשמחה שהם בהיכלות הפנימיים מתאוים ונכספים להכנס. להדבק בהיכלי ענג הפנימיים. לפי שבפנים עומדים כל שמחות ותענוגים ומעדנים ומיני כבוד אבל בחוץ אין שם זולתי אותם הגרעינים והעצמות והקליפות שלא יתערבו מבפנים. וזהו סוד משעול הכרמים והסוד הנותן מטר על פני הארץ על פני חוצות ומרוב תשוקת הכחות החיצונים ותאותם להכנס לפנים ונכספין ומשתוקקין אין שקטין רגע שלא מתאוין להכנס ולהדבק בפנים. דע כי האדם לבדו יש כח ותאוה להכנס לפנים ולצאת לחוץ.

וזהו סוד "נעשה אדם בצלמנו כדמותינו" וכתי' "הן אדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע" וכו' ולפי שהאדם משוכלל בכל הדברים העליונים והתחתונים נתן השם ית' בידו לבוא להיכל הקדש ולצאת לחוץ ולהכניס ולהוציא, אבל צוה אותו והפקידו שישמור לבל יכניס טמאים לפנים ואל יוציא טהורים לחוץ. וכן צוה הקב"ה לאדם הראשון ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, לעבדה ולשמרה בודאי. מכאן תבין כמה הוא כחו של אדם בקיום המצות או בעשות עבירה ולפי שהאדם הוא רגל מרכבות עליונות ותחתונות יש בו כח לצאת ולבא ולהביא ולהוציא, נצטוה בגן עדן בתחילה ונצטוה בהר סיני בסוף.

ואחר שידעת זה דע כי כל הכחות החיצונים הטמאים השוכנים בחוץ ורואים מבחוץ מעלת היכל פנימי ותענוגיו ומעדניו ותפארתו וכבודו ויודעין שאינם יכולים ליכנס לשם בשום צד וענין, אלא האדם לבד, משתוקקין ונכספים לידבק באדם, שאינם יכולים לידבק באדם אם לא יעבור עבירה מעין אותו הדבר שהם רוצים, והם משתדלים תמיד להשכיל את האדם בעבירה כדי שימצא מהן אותה עבירה לידבק באדם. וכשעובר אדם עבירה אזי הם נדבקים בו ונכנסין עמו להיכל הקדש למקום שהוא נכנס, ונמצא צלם שנכנס בהיכל לפי שאין להם רשות להכנס אלא על ידי אדם.

וזהו סוד "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע" ונמצאו כל הטהרות והטומאות דבקות באדם והאדם גורם לתקן עולם או לחורבנו. זהו דרך אדם הראשון ועניינו ומעשהו לקח אותו השם ית' ויניחהו בגן עדן וצוהו לבל יוציא טהורים לחוץ ולא יכניס טמאים לפנים ולא יערב טהורים עם טמאים לא במעשה ולא בדבור

לא במאכל ולא במשתה. וזהו סוד לעבדה ולשמרה, וצוהו שלא יאכל מעץ הדעת טוב ורע שהוא כלל כל מה שאמרנו בגופו ובאכילתו הכל תלוי, והוא עבר ואכל ושתה מן הנקרא "חמת תנינים יינם" וטמא עליונים ותחתונים. כתי' "אך שמריה ימצו ישתו כל רשעי ארץ".

ונמצא שחטא אדם הראשון בעולם התחתון ועליון בפעולת ידים ובמעשה, וקצץ בנטיעות והוסיף לעשות, וגורש מן ההיכל הקדוש הנקרא היכל הפנימי שמא יוסיף להכניס צלם גם בקדשי הקדשים ויגדל חטא. וזהו סוד "הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים" וגו' "וישלחהו האלהים מגן עדן".

ואחר שהודענוך אלו העקרים דע כי הנחש הקדמוני בתחילת ברייתו של עולם הוא עומד מבחוץ לחומות הקדש כולן דכתי' "והנחש היה ערום מכל חית השדה" ממש, אבל היה רואה ושומע מאחרי הפרגוד ולא היה יכול לצאת ולבוא חוץ למחיצתו, ואותו נחש היה עומד בקומה זקופה ראשו בזרועות הנקראות במות עולם וסוף זנבו יורד עד שאול ואבדון והערלה נקשרת בו, והוא היה מוכן לעבוד עבודת רתיחת הטבעים כולן אבל מבחוץ, הביט וראה כבודו של אדם בהיכל הקדש וראה עבודתו שלו ושעבודו מבחוץ וראה שאין לו דרך ליכנס אלא על ידי אדם. ונתגלגל הענין וטימא היכל הפנימי עד בוא אשר לו המשפט. והנה מה שהיה תחילה בכלל טוב, בכלל ברכה, נתחלל ונדבקה בו הקללה ונפל ממקומו למטה למקום הנקרא דרך ואין דרך להוציאו מאותו מקום עד בו הזמן, שנאמר "והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזר חלציו".

ודע שזהו סוד גיד הנשה הדבק בכף הירך, ואע"פ שיעקב אבינו מטתו שלימה גיד הנשה נשאר בו והרי הכניסו אדם הראשון לפנים ותקעו בכף הירך, ולפיכך "וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב" וכתי' "והוא צולע על ירכו", וכתי' "ויקח אחת מצלעותיו" וכתי' "כי אני לצלע נכון" וכתי' "ובצלעי שמחו ונאספו" וכתי' "ולצלע המשכן השנית" ולפיכך אסרוהו בני יעקב מעצמם ולא המתינו לסיני וזהו שבח שלהם "כי לא נחש ביעקב".

ואחר שע"י שידעת זה, דע כי הנחש הקדמוני יש לו דברים הרבה בכותל המרכבה מבחוץ וכשהכניסו אדם לפנים נשתרשו גידיו בכמה דברים ודרכים ונאחזו ע"י לוט ובניו מצד הימין וע"י עשו ועמלק מצד שמאל ועדיין הוא נאחז. ועליו כתיב "כי יד על כס יה מלחמה ליהוה בעמלק" וכתי' בשאול "והכית את עמלק" ולא גמר המצוה שהיא גמר דבקה במלכו"ת ואיבד המלכות ובא דוד ע"ה ועקר ממנו נחלת עמלק ולקח את עטרת מלכם.

ודע כי שני שרפים עומדים סביב היסו"ד אחד מזה ואחד מזה ומבדילין בא קדש לחול וגו', ובין יום השביעי וכו'. ובהם סוד הקדושה תלויה ושלש קדושות הן, קדושת יוצר וקדושת עמידה וקדושת היום ושלשתן דבקות במרכבה. ואלו השרפים הם שומרים היכל הקדש לבל יגעו בו נחשים ולא דברים טמאים והם מקוה טהרה לטמאים. והם שראה ישעיהו הנביא ע"ה "בשנת מות המלך עוזיהו ואראה את אדני" וגו' "שרפים עומדים ממעל לו אף לי כי נדמיתי כי איש טמא שפתים אנכי" וגו' וכתי' "וישלח יהוה בעם את הנחשים השרפים" וכתי' "נחש שרף ועקרב" וכתי' "עשה לך שרף" וכתי' "ויעש משה נחש נחשת" "הכל עשה יפה בעתו" וכתי' "מזה בידך ויאמר מטה ויאמר השליכהו ארצה ויהי לנחש" וכתי' "הצור תמים פעלו" "והביט נחש הנחשת וחי" וכתי' "קדוש יהיה" וכתי' "טהור הוא".

שרף סוד הקדושה, נחש סוד הטהרה, כתי' "כל ימי נזרו קדש הוא" וכתי' "גבא", הוא טהור הוא הקדושה תוספת אצילות מן הכת"ר הטהרה הוצאת כחות חיצונים לחוץ. כתי' "יגלח אדני בתער השכירה... את הראש ושער הרגלים" וזה סוד הכהנים והלויים. וכשתבין עקרים הללו יתבאר לפניך סוד נחש עקלתון וסוד התנין כי נחש ביבשה ותנין בים והכל תיקון המרכבה, והסוד "כי לא נחש ביעקב" וכתיב בלבן הארמי "נחשתי ויברכני יהוה בגללך" וכתי' "ועשית מעקה לגגך... כי יפול הנופל ממנו" כתי' "נופל וגלוי עינים" כתי' "כי ימצא חלל באדמה נופל בשדה" "הנפילים היו בארץ" כתי' "כי כשלה ירושלם ויהודה נפל" וכתי' "השליך משמים ארץ תפארת ישראל" לפיכך סומך י"י לכל הנופלים לאותם שהם בסמיכה כתי' נו"ן סמ"ך עי"ן כ"ה לפיכך אין נו"ן במזמור תהלה לדוד ואין קו"ף במזמור אליך י"י נפשי אשא.

וזהו שארז"ל אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא א"כ נענה כיהושע, כתי' ביהושע "קום לך למה זה אתה נופל על פניך" כתי' "כי נפלתי קמתי" לא נאמר אקום אלא קמתי קודם לכן קמתי נרפה לישראל ונגלה שני מזמורים אחד לבינ"ה ואחד למלכו"ת. תהלה לדוד לבינ"ה, אלהי בך בטחתי למלכו"ת בזה אין נו"ן בזה אין בו קו"ף. "אקים את סוכת דוד הנופלת" בודאי "וגדרתי את פרציהן" המקום שנכנס בזה הנחש ופורץ גדר ישכנו נחש. "ואלה תולדות פרץ" ולפיכך הלבנה נפרצת והריסותיה אקים וגדר אבניו נהרסה כי שתי אבנים טובות הם שתי אבני שוהם ובהן מפותחות שמות בני ישראל למטה ולמעלה. כי למטה דר ולמעלה כאבן סוחרת זו כנגד זו "צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ" ולפיכך "ואת הצפוני ארחיק מעליכם והדחתיו אל ארץ ציה ושממה ופניו אל הים הקדמוני וסופו אל הים האחרון ועלה באשו ותעל צחנתו כי הגדיל יהוה

לעשות. אל תראי אדמה גילי ושמחי כי הגדיל יהוה לעשות" לעשות בודאי, "אשר ברא אלהים לעשות" "ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד". מה טעם משום "והיה יהוה למלך על כל הארץ" שלא יכנס נחש למקדש "לא יוסיף יבוא בך עוד ערל וטמא" "ונחש עפר לחמו" "לא יראו ולא ישחיתו בכל הר קדשי" כי ההורס גבולו נקרא משחית, ובאותה שעה נקרא דעה "כי מלאה הארץ דעה את יהוה" בהיות עץ הדעת טוב ורע מתמלא מן הדעת לכל הצדדים אז לא יהיה טוב ורע אלא הכל טוב בלי פגם בעולם וזהו פר"ץ וזר"ח, פרץ בתחילה וזרח בסוף "וכבוד יהוה עליך זרח" "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה" הצדקה דבוקה בשמש בין צדי"ק לצד"ק והוא סוד היחוד. והטעם "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים ביום חבש יהוה את שבר עמו" וכו'. אם תבין פסוק זה על אמתתו תמצא הכל גלוי לפניך.
תם ונשלם השבח לבורא עולם: